

Ársmelding 2022

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre
Várnjárgga álbmotmeahccestivra
Varenkinniemen Kansalistaras styyri

Gapahuken i Komagdalen/Stuorrajohka/Komagdaali – Hengekøyekroker testes

<https://www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya/>

www.varangerhalvoya.no

<https://www.facebook.com/NasjonalparkVarangerhalvoya>

Innhold

1	Nasjonalparkstyret	3
2	Styrets arbeid.....	4
3	Dispensasjonssaker behandlet i 2022	9
4	Forvaltningsplanarbeid og besøksstrategier	11
5	Forvalters arbeid	12
6	Tiltak i 2022	14
7	Økonomi.....	32
6	Ferdselsregistreringer	33
7	Jakt, laksefiske og friluftsliv.....	35
8	Forskning og overvåkning av naturmangfoldet i området.....	39

1 Nasjonalparkstyret

Styret for Varangerhalvøya nasjonalpark ble konstituert 2.3.2020, og 18.02.2022. Styret har forvaltningsansvaret for:

- **Varangerhalvøya nasjonalpark - Várnjárgga álbmotmeahcci**
- **Persfjorden - Syltefjorden landskapsvernområde/ Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci**
- **Syltefjorddalen naturreservat/ Oarddu luondumeahcci**
- **Ytre Syltevik naturreservat**
- **Sandfjordneset naturreservat**

Styret er oppnevnt av Miljødirektoratet. Styrets medlemmer innstilles fra de 4 kommuner områdene omfatter (1 repr hver). Sametinget (2 repr), og Troms og Finnmark Fylkesting (1 repr). Hvert medlem har en personlig vararepresentant. Styret har fra februar 2022 hatt følgende medlemmer og varaer.

Valgt ut året	Representerer	Navn	Personlig vara
2023	Vardø kommune	Birger Knudsen	Yvonne Andresen Bangsund
2023	Vadsø kommune	Jens-Petter Falkensten	Merete Susan Andersen
2023	Unjarga – Nesseby	Hanne Noste	Jarle Andreassen
2023	Båtsfjord kommune	Torbjørn Tangen*	Elisabeth Kvivesen*
2025	Sametinget	Ingvild Marie L. Halvorsen	Torill Olsen
2025	Sametinget	Frank Inge Sivertsen	Ragnhild Melleby Aslaksen
2023	Troms og Finnmark Fylkesting	Trine Noodt	Odne Stunes

*Tok over etter at Ronald Wærnes og Lone Johnsen gikk ut av styret i februar 2022 pga. endra stilling.

Leder inntil februar 2022 var Frank Inge Sivertsen med nestleder, Ronald Wærnes. Fra februar 2022 overtok Jens-Petter Falkensten (leder) og Hanne Iversen Noste (nestleder).

Arbeidsutvalget (AU) bestod av Frank Inge Sivertsen (leder), Ronald Wærnes (nestleder) og Trine Noodt frem til **februar** 2022. Fra februar 2022 var Jens-Petter Falkensten (leder), Hanne Iversen Noste (nestleder) og Frank Inge Sivertsen medlem i AU, hvor Birger Knudsen har vært vara.

Arbeidsutvalget avgjør saker som har mindre betydning for verneverdiene. Dette omfatter saker hvor sekretariatet innstiller positivt/kurante saker innenfor rammer angitt i styremøter/forvaltningsplan eller hvor sekretariatet innstiller negativt og utvalget er enig.

2 Styrets arbeid

Deler av styret i mars 2022 ved Infopunkt Vuonnabahta – Varangerbotn. Fra høyre Birger Knutsen (Vardø kommune), Jens-Petter Falkensten (Vadsø kommune), Frank – Inge Sivertsen (Sametinget), Torbjørn Tangen (Båtsfjord kommune) og Hanne Iversen Noste (Unjarga – Nesseby Kommune).

Styret har i 2022 hatt 8 styremøter, hvorav 4 fysisk fordelt på Varangerbotn, Ordo, Komagvær og Vadsø og for øvrig digitalt på Teams. I tillegg har arbeidsutvalget hatt et e-postmøte og et Teamsmøte. Man har behandlet 72 saker, hvorav 6 var delegert til arbeidsutvalget.

Styret skal forvalte områdene basert på regler i verneforskriftene, helhetlig og basert på kunnskap. Styret skal jobbe for å oppfylle formålet med vernet i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser. Medlemmene i styret er oppnevnt på vegne av det norske folk. Områdene skal forvaltes uavhengig av administrative grenser.

Styremøter og Arbeidsutvalgsmøter i 2022

Protokoller fra møter og saksframlegg til møter finnes på styrets hjemmesider –
<https://www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya/styret/motedokumenter>

Relevante vedtak som omfatter vurdering jamfør naturmangfoldloven legges ut i det nasjonale Miljøvedtaksregisteret [Miljøvedtaksregisteret \(www.miljovedtak.no\)](http://www.miljovedtak.no)

Arbeidsutvalgsmøte 1, Teams – 14. februar

Styremøte 1, Teams – 18 februar

Arbeidsutvalgsmøte 2, Teams - 1. mars

Styremøte 2, Varangerbotn, – 21 mars

Styremøte 3, Teams, – 23 mai

Styremøte 4, Ordo, – 20 juni

Styremøte 5, Teams, – 24 august

Styremøte 6, Komagdalen, – 8 september

Styremøte 7, Teams, 31 oktober

Styremøte 8, Vadsø, 29 november

Andre møter i 2022 v/ styre og nasjonalparkforvalter

Utvalg av møter og befaringer i året som gikk:

- 7 januar – Møte Vardø museum
- 12 januar Nasjonal fagdag om forvaltning av fjellrev, bidrag om forvaltning av fjellrev Besøksforvaltning og fjellreven i nasjonalparkene v/Geir Østereng, Varangerhalvøya NP
- 18 januar Møte med Marit Magelssen Vambheim, Regionalparksatsning relatert til Nasjonalparken
- 8 februar Møte med Komagvær jff, Vardø
- 8 februar Caravan og bobil i Finnmark –Øst Finnmark regionråd
- 25 februar Dialogmøte – Caravan og bobilsatsning i Finnmark – Øst-Finnmarkrådet
- 2 mars digitalt bestandsplanmøte, Tana Nesseby, Vadsø og Vardø – FEFO
- 3 mars – digitalt bestandsplanmøte Båtsfjord og Berlevåg
- 25 februar – Regionalpark Varanger møte, Vadsø
- 29 mars – Bestillingsmøte 2 med statens naturoppsyn
- 30 mars – Prosjekt pukkellaks 2023 – Komagvær jff, FEFO
- 19 mai, møte med styret for Reinbeitedistrikt 6
- 1 juni møte med Varanger samiske museum, Nesseby kommune om parkeringsarealer
- 2 juni – gjennomgang skisse – utvikling av digitalverktøy verneforvaltning «Naturopdrag», Miljødirektoratet
- 7-8 november Regionalsamling for nasjonalparkstyrer
- 9 november -Regionalparkprosjekt – Finnmark fylkeskommune
- 14 november – møte Varanger samiske museum – parkeringsplanlegging
- 16 november – brukertest APP Naturopdrag – Miljødirektoratet
- 17 november – møte mellom styret og Vardø kommune – knutepunktplassering
- 18 november – møte varanger samiske museum
- 19 november Rådgivende utvalgsmøte for styretfysisk i Vadsø/ Teams
- 16.12 – Referansegruppemøte til UIT – COAT prosjektet – fjellrevmodulen

Befaringer i forbindelse med styremøter

Styret har hatt befaring i Komagdalen i 16 mars 2022, hvor Jens – Petter Falkensten, Frank Inge Sivertsen og forvalter deltok. Vi befarte de åpne buene/ hyttene Stormheim, Bjørneskarhytta og Hubehytta, og så på hengebrua i Komagdalen.

Jens-Petter Falkensten og Frank Inge Sivertsen befarter hengebrua i Komagdalen.

Startpunkt Ordo/ Oarddojávri/ Ortojärvi, Komagdalen/ Stuorrajohka/ Komagdaali og informasjonspunkt Vuonnabahta/ Varangerbotn ble befart i forbindelse med styremøtene i 2022.

Rådgivende utvalg

Møte med **rådgivende utvalg** ble arrangert i Vadsø 29.11.2022, Makkenes ved ANNO 1860 hos Stig Arnt Arvola, med middag i forkant. Møtet ble arrangert som hybridmøte med åpning for å delta på Teams. Tre organisasjoner møtte fysisk og tre organisasjoner deltok på Teams. Oppstartsforedrag var med Dr. Eivind Flittie Kleven, Arktisk universitet Tromsø, COAT prosjektet, hvor tema var «Mus og lemen på Varangerhalvøya – overvåkning».

Startpunkt Komagdalen September 2022. Deler av styret fra venstre: Trine Noodt (Fylkestinget), Birger Knutsen (Vardø kommune), Torbjørn Tangen (Båtsfjord kommune), Jarle Nilsen (Vara Unjarga – Nesseby Kommune) og Ingvild Halvorsen (Sametinget).

Befaring med Nasjonalparkstyret i Komagdalen september 2022.

3 Dispensasjonssaker behandlet i 2022

Saker	Søknader og dispensasjoner i 2022 – i Varangerhalvøya nasjonalpark og Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde, Ytre Syltevika naturreservat, Syltefjorddalen NR	
Type	Søknader/turer omsøkt*	Innvilget antall søknader/ turer 2022*/
Bygninger tilbygg/ rivetillatelse/nybygg/ elektrifisering	2	- Dispensasjon gammerehabilitering Nerslåtta, dispensasjon uttak av torv, avslag barmarkskjøring - Uthusutforming Hubehytta UIT/ Varanger kraft
Perletur Seglodden, Komagdalen	2	Perleturgruppa, Vardø kommune
Fastmerking prøveflater – Vegetasjonsovervåkning Sallir Natur 2021-2026	5	Røyskattfjellet, Kjøltindan, Falkfjellet nord, Falkfjellet sør, Raudfjellet, Persfjorden
Motorferdsel Barmark		
Fritidshytte, frakt av utstyr	2 søknader, 1 og 2 turer	Avslag. Påklaget. Vedtak opprettholdt av Miljødirektoratet.
Frakt av utstyr for rehabilitering av gamle i Nerslåtta	1	Motorferdsel på barmark avslått, anbefalt å benytte snøskuter
Sauenæring ATV på etablerte kjørespor Komagdalen 1 - årig	2	1. Fritt antall turer på kjørespor (Finnelva til «Veisende» i Komagdalen) 2. Fritt antall turer - Veisende, Dalajohka, «Politihtta», Slaktefjell. Søknad for kjøring til Hybia avslått. Påklaget. Vedtak stadfestet i klagesak av Miljødirektoratet.
Elgjakt – ATV Utfrakt av felt elg # turer i parantes	8	Jaktvald: Goavbeaski/Eimenbæ (1 tur), Vardø (4 turer), Skoarrojohka/ Emetoaivi (1 tur) Skallelv (2 turer)
Motorferdsel snøskuter		
Utsetting av lytteboks ryer Komagdalen – vårvinter - UIT	2	Søknad om <i>endret trase</i> pga. førefall
Restsanking sau høsten 2022	2	Klubbvik og omegn beitelag
Frakt utstyr Bjørneskarhytta	2022-2024 4 turer/år	Flerårig

Tilsyn skigåer på ekspedisjon – Vardø røde kors	1 tur /2 snøskutere	Skigåer på tur mellom Vardø og Komagdalen, oppsøkt og fulgt til hytte pga. meldt Storm – Vardø røde kors
Helikopter		
Forskning	1 dag	1 dag i juni, overvåkning av rovfuglhekkinger, lavtflyging
Etablering av 3 små værstasjoner ved infrastruktur.	12	4 landinger ved Hengebrua, Hubehytta, Ragnarokk (12 totalt)
Gytebestandsmåls registreringer i Sandfjordelva	1 søknad / 2 landinger	1 søknad / 2 landinger
Lavtflyging registrering av elg – Viltmemnda i Vadsø og Nesseby		Innvilget
Annen ferdsel		
Snøkiting	1	Innvilget guidet tur 4 personer. VAKE traseen. 7-12 april.

Flerårige tillatelser med virkning i året 2022

Type dispensasjon flerårig	Omfang/ Periode
Dispensasjon til bruk av snøskuter til fritidshytte gnr. bnr. fnr. 14/1/7	6 turer/ 2020 - 2022
Bergebyløpet – hundekjøringsløp – på skuterløype Coskoaiivi	2020 - 2022
Andre motorferdselsdispensasjoner snøskuter - fritidshytte	6 turer/ 2020-2022
Bruk av snøskuter ved utlegg av åte på åtestasjon med kamera i februar – UIT - COAT	4 turer Komagdalen
Forsknings Infrastruktur UIT COAT – prosjektet 2022-2025	<ul style="list-style-type: none"> - Kamera på fjellrevhi – yngling og reg. av konkurrenter - Smågnager kamerafeller (116 stk.) til overvåkning av smågnagersamfunn, Klappfeller nederst i komagdalen (4 plott) - Overvåkning hekkende par fjelljo og snøugle, evt. ringmerking fjelljo, ryperegistrering sommer. - Åteutlegging 11 lokaliteter med viltkamera i mars (8 komagdalen + 3 V-J) - Mikrotemperaturologgere - Vegetasjonsbur i 2 områder

	<ul style="list-style-type: none"> - 2 snøskuterturer til lokaliteter i omegn av Hubehytta, snømålinger, og 1 tur til Jakobselvkroken - 2 turer til 3 lokaliteter for værstasjon ved hytter i Komagdalen - 6 turer til Hubehytta – frakt av utstyr - Bruk av snøskuter ved oppfølging av foringstiltak og evt. utsetting av fjellrev - Avslått søknad om å kjøre snøskuter mellom forskningsområde i Komagdalen og Bergebydalen - Avslått søknad om riving av Hubehytta for gjenoppbygging av ny - Dispensasjon til motorferdsel befarings med snekker til Hubehytta - Overvåkning av jaktfalk og ravn, bruk av snøskuter i april, helikopter i juni
<p>Dispensasjon til infrastruktur fjellrevtiltak Norsk institutt for naturforskning – infrastruktur fjellrevprosjektet – skjøtseltiltak og forskning i 2022-2026</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 26 foringsautomater ved 13 hi for fjellrev, viltkamera ved foringsautomat (utvidelse fra 10 hi til 13 om aktuelt) - Evt. utsetting av fjellrev, kunstig hi
<p>Organisert ferdsel - perletur Seglodden og hengebrua i Komagdalen</p>	<p>innvilget</p>

4 Forvaltningsplanarbeid og nettsider

Styret har prioritert arbeid med å få besøksstrategisk nettside og nye skilt på startpunktene på plass. Eksisterende arbeid i forvaltningsplan ble gjennomgått i styremøte. Lite ressurser benyttet på forvaltningsplanen i 2022. Blir mer fokus i 2023 og 2024.

Nettsider

Nasjonalparkstyret har jobbet med ny nasjonal hovednettside for nasjonalparkene, samt besøksstrategisk nettside i 2021, som ble lansert i 2022. Den nasjonale og lokale besøksstrategiske nettsida er i første omgang på norsk, nordsamisk og engelsk. Den har også tre videosnutter.

Resultatet finner du på www.varangerhalvoya.no og www.norgesnasjonalparker.no

5 Forvalters arbeid

Forvalter er sekretær for nasjonalparkstyret og saksforbereder sakene til styre- og arbeidsutvalgs møter. Forvalter er delegert myndighet til å behandle saker som har vedtatt saksbehandlingspraksis fra nasjonalparkstyret. Forvalter er kontaktpunkt for Statens naturoppsyn mht. at avtalte oppdrag gitt av styret årlig gjennomføres.

Kontor ved knutepunkt i Kiberg, en dag i uka og forøvrig hos Miljøavdelingen hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark ved statens hus. Frem til juni 2022 var kontorlokalitetene på Statens vegvesens lokaler ved Statens vegvesens bygg i Vadsø. Innflytting i nye lokaler på statens hus i juli 2022. Etter oppussing av Statens hus gikk man over til kontorer i åpne landskap. Eksterne aktører som Statens naturoppsyn som forvalter har tett samarbeid med hadde derfor valgt å etablere kontor ved Vadsø havn, nær båt og lagerlokaliteter for utstyr.

I oktober 2022 ble knutepunkt med kontorlokalitet i Kiberg flyttet til Vadsø, for samlokalisering av nasjonalparkforvalters kontor sammen med feltapparatet for verneområdene; Statens Naturoppsyn Vadsø. Her har også Universitetet i Tromsø kontor (COAT prosjektet). Samtidig instanser har aktiviteter i verneområdene, med fordeler av å være samlokalisert. Informasjonspunktet med utstilling fortsetter i Kiberg som før.

Forvalters fravær

Permisjoner: 4 dagers HV øvelse i juni

Forvalter følger opp prosjekter vedtatt av nasjonalparkstyret mht. å søke nødvendige tillatelser fra grunneier, kommuner etc. og følger opp, entreprenører og gjennomfører prosjektet jfr. hva som er bestemt i **Årlig tiltaksplan** for styret. Våre oppdaterte tiltaksplaner ligger på nett under: [Nasjonalparkstyre | Skjøtselsplaner](#)

- Forvalter deltok på befaring med UIT – COAT prosjektet – årlig rovfuglregistrering og overvåkning 15 juni 2022. Kongeørn, jaktfalk og ravelokaliteter i innlandet på Varangerhalvøya overvåkes mht. aktivitet, påbegynt hekking og hekkesuksess. Viltforvalter på miljøavdelingen hos Statsforvalteren v/ Hans Ivar Hortman var invitert med.

Kurs forvalter har deltatt på

- Motorsagkurs og skidag 4-6 april 2022, i Lyngen, nasjonalparkforvalterne i Troms og Finnmark
- Kurs i ARC GIS 24-26 oktober, nasjonalparkforvalterne i Troms og Finnmark

6 Tiltak gjennomført i 2022

Oppdrag gitt til Statens naturoppsyn som ble gjennomført i 2022

Tabell.1. Tiltak oppdrag for nasjonalparkstyret 120 000 kr tilført for gjennomføring 2022 - Statens naturoppsyn (regnskapsansvarlig).

Tiltak som krever eksterne midler – prioritert 2021 – Tilføring ekstra midler til Statens naturoppsyn		
Hvor	Hva	Gjennomføres av/ kommentar
Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde 10 000 kr	Søppelaksjon i verneområdet etter nærmere anvisning Hestmanneset	SNO Vadsø (avtale med skoleklasse i Vardø)

	(lokalitet for Finnmarkssvineblom)	
Ytre Syltevika naturreservat 60 000 kr	Fortsette søppelaksjon i naturreservatet Utfrakt av avfall i samarbeid med kystvakt eller helikopter	SNO Vadsø , Lokalkontakt SNO Hamningberg i samarbeid med forvalter.
Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde og Sandfjordneset NR 20 000 kr	Fjerning av marint avfall og notposer XL på strendene i landskapsvernområdet og i naturreservat ved behov	SNO Vadsø 1 m3 plastball utafor lille frøkenholla – avklare egnet metode for fjerning – levering mottak 1 not sandfjordneset NR 1 not Ytre Syltevika – Gamvikneset vest
Sandfjordneset naturreservat 20 000 kr	Forbedre gjerde ut i elva, som holder sau ute av naturreservatet	SNO Vadsø

Statens naturoppsyn Vadsø og Tana har egen årsrapport for 2022, hvor dere virksomhet for nasjonalparkstyret fremgår.

[Nasjonalparkstyre | Årsrapporter for Statens naturoppsyns \(SNO\)...](#)

Tiltak og aktiviteter gjennomført av nasjonalparkstyret i 2022

De fleste tiltak innebærer gjennomføring i samarbeid mellom forvalter, SNO eller lokal forening. Noen tiltak gjennomføres ved kjøp av tjenester av bedrifter og organisasjoner.

Verneområde – skjøtselstiltak

3 – stk tretavler plukket ned, utbedret og satt opp igjen. Montert gjennomgangsbør, topplanke for å unngå inntrengning av vatn og tavlefront pusset ned.

- Skallelv, Vasselva o V-J og Bergeby. Fundamentert på nytt av entrepenør.
- SNO ved lokalkontakt Hamningberg har bistått forvalter i reparasjon av ny etablering av utedo i Sandfjorddalen, oppsett.

Verneområder bevaringsmål

- Etablerts bevaringsmål for Finnmarkssvineblommen, 3 målepunkter for forekomst av arten etablert. Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde (egen rapport). SNO Vadsø.
- Slitasje på stier startpunkt – styret har vurdert slitasje på stien i Komagdalen – og kommet til at det bør gjøres tiltak for å forebygge slitasje. Stier parallellt med kjøresporet).

Verneområde tilrettelegging

Startpunkt Ordo

- Nye infotavler, stitavler hengt opp på Gapahuk i Ordo, forvalter og SNO Tana
- Bru over Syltefjordelva ved startpunkt Ordo satt ut og plukket inn vår/høst forvalter og SNO Tana
- Gruset område ved gapahuk – gjennomført av SNO Tana

Startpunkt Komagdalen

- Vedlikehold på toalett – toalettskål bytta, bygget malt
- Klargjort for nye stipekerskilt med kvenske navn
- Klopp lagt ut over bekk vår/høst av forvalter og SNO Vadsø

Startpunkt Nattfjeldalen

- Toalett utbedret – lufting under tak tettst – SNO Vadsø
- Klargjort for nye stipekerskilt
- Brua over Sjøbuselva utbedret ved tjenestekjøp – forsterkning av langsgående bærende elementer - entrepenør

- Gapahuken ved Gammerabben langs sti til Nattfjelldalen ferdigstilt på senhøsten, – åpnes i 2023. – Snekker Ben Arne Sotkajærvi

Vedlikehold på Hengebrua i Komagdalen, forvalter og innleid hjelp

- Material fraktet opp av forvalter og Reidulf Ervik, leder i Komagvær jff
- Deler av dekke på hengebru byttet ut v/ Frost Kraft v/ Odd Henry Jørgensen og forvalter

Infopunkt Kiberg

- Infopunktskilt og «Velkommen inn» skilt byttet ut hvor kvensk implementert
- *Infopunkt Varangerbotn*
- *Nesseby kommune har skiftet ut grunnmasser ved planlagt parkering ved E6 og etablerer parkering med atkomst ned mot gapahuken - entrepenør*

Generell Skilting

- Forvalter har ført tilsyn med infotavlene - cortenståltavlens innfesting
- Nye karttavler med kvensk navn i kart designet. Satt opp noen steder, resten i 2023
- Båndtvangskilt og jaktforbudsskilt for sone A i nasjonalparken innkjøpt, nye løveskilt innkjøpt. Monteres i 2023.
- Motorferdsel forbudt skilt – gjelder også el-sykel» innkjøpt. Montert i Komagdalen av SNO. Resterende punkt monteres i 2023.

Annen skjøtsel , SNO og forvalter

- 2 big bags med metallavfall fløyet ut fra Telegrafhytta i samarbeid med Vardø sportsfiske og jegerforening, som rydda ut av dam ved hytta og la i storsekk.
- Telelinjestolper (6 halvkappa) mellom hengebrua i Komagdalen og Hubehytta – fløyet ut av nasjonalparken. Levert Varanger kraft som påtok seg kostnad for levering av spesialavfallet.
- Den gjenstående telegrafstolpelinja mellom Kudalen ved Sandfjorddalen i Båtsfjord kommune og Vesterelva i Vardø kommune fjernet av Telenor, etter anmodning fra nasjonalparkstyret i 2019. I samråd med kommunene ble en del av stolpene halvkappa og satt igjen (ca. 30 stk), da de har fungert som fastpunkt for snøskuterløypa. Stolpene ble påmontert refleks. Stolpene ble kartfesta av forvalter sammen med lokaloppsyn Hamningberg på barmark, og befart etter fjerning fra helikopter. En liten rekke med eldre telegrafstolper står enda igjen. Vi ba Telenor gjensette tilsynsbua/ gamma. Den ble tatt over av Varangerfjæras venner – som åpen bu.

Andre driftskostnader

- Ved tilført startpunktene Nattfjelldalen, Komagdalen, Ordo og Sandfjorddalen, samt infopunkt Varangerbotn. Forvalter.
- Brosjyrer utlagt i infokasser ved startpunktene, og tilført turistinformasjon hos kommunene. Forvalter.

Åpne hytter og buer

- Styret bidro til at Huhtircohkat/ Stomheim i Komagdalen fikk ny dør og pipe. Komagvær Jff stilte med ovn og monterte døra og ny pipe.
- Hytta Garbu ved Syltevikvatnet målt opp til byggdokumentasjon. Forvalter.

Sommervikar

Første gang vi har hatt sommervikar. Ragnhild Østereng var sommervikar 2 uker sommeren 2022.

Arbeidsoppgaver:

- Utedo ved startpunkt Ordo, Nattfjelldalen og Komagdalen vedlikeholdsmalt. Nytt toalett ved Sandfjorddalen malt. Merkepinner for sti til Nattfjelldalen malt. Oppsett av skilt i Komagdalen om sårbar vegetasjon langs sti. Befaring i Ner slåtta av gamle sammen med forvalter og tiltakshavere, gamle som var omsøkt rehabilitert. Etablering av bevaringsmål Finnmarkssvineblom i Persfjorden, med skriving av rapport. Kartlegging av Finnmarkssvineblom ved Bukkemoltangen.

Erfaringen var at det behøves en god del vedlikeholdsoppgaver for å fylle sommerarbeid for 2 uker. Transportavstander og HMS tilsier at arbeidet bør foregå sammen med forvalter. Alternativet er å ha Team som sommerarbeidere med en arbeidsleder.

Elgbeiteproblematikk i Komagdalen - vinter

Mye snø i Komagdalen i 2022 gjorde at mye vier var dekt av snø og kun noen få elg ble observert vinterstid i Komagdalen. Viltnemnda i Vadsø hadde elgtelling fra helikopter høsten 2022 i Vadsø og Nesseby samt Komagdalen. De fikk dispensasjon til lavtflyging til formålet i nasjonalparken. Dessverre ble ikke Syltefjorddalen telt samtidig. Båtsfjord kommune ønsker å tell med drone fremover.

Resultatene fra helikoptertellinger i 2018 og 2022 fremkommer under hvor * er jaktvald som overlapper noe med nasjonalparken:

2022	ok se	Ku	Piggokse	Kvig e	Kalv		# 2018	# 2022	
Goivbeski*	1	8			5		13	14	VADSØ
Æimenbæ*		1			1			2	
Flintelva*	2	4		1	3		2	10	
Jakobselv							2		
Jålma*	1	3	1	1	2		2	8	
Sabelhaugen	1	3		1	3		19	8	
Skallelv*		1			1		5	2	
Komagvær*	1	4		2	2		8	9	
	6	24	1	5	17		51	53	
Nyelv	1	3			4		10	8	Unjárga/ Nesseby
Dirgi	3	4	1		5		17	19	
Skidalen		3	1	1	1				
Gerresborri		1					1	1	
Reikhjok	2	3			4		5	9	
Cistarakkas							1		
Rasjok Øvre							1		
Allevei		2	1		5			8	
Niedavarri							1		
Meskelv							3		
Stallinvarri							3		
Bergby vest	1						3	1	
Bergeby Øst*	2	1	1	1	1			4	
Kjerringhaugen*	5	7	2		4		10	18	
Skorrejohka/kroken*	3	10	3		6		3	21	
SUM TOTALT	17	34	9	2	30		58	89	

- Uten registreringer begge år; Andersby, Viinikka, Gammerabben, Østervann, Styran, Rovvjohka, Suki, Rasjok nedre, Hammernes, Goppejok.

Øst for Vestre Jakobselv ble det telt 51 elg i 2018, og 53 i 2022. Forøvrig viste Bergeby, Kjerringhaugen, Skorrejohka/ Kroken, en oppgang fra 25 til 52 telte elg fra 2018 til 2022.

Hærverk

Høsten 2022 var det hærverk på gapahuken i Varangerbotn. Ildstedet ble ødelagt og et vindu knust. Vi forsøkte sammen med Varanger samiske museum å komme i dialog med den aktuelle brukergruppa som antas å stå bak dette.

Offisielt kvensk navn for Nasjonalparken vedtatt

Varenkinniemen kansalistaras

Styret har etter innspill fra lokale organisasjoner sett det som naturlig at Nasjonalparken også får kvensk navn i tillegg til norsk og nordsamisk. Varangerhalvøya er en kulturell smeltedigel for norsk, nordsamisk og norsk/finsk - kvensk kultur. I styremøte 8.2.2021 vedtok styret å anmode Miljødirektoratet om å implementere kvensk navn i verneforskriften. Dette da landområdet nasjonalparken omfatter også har fått offisielt kvensk navn i kart.

Den 11 mars 2022 mottok vi beskjed fra Miljødirektoratet om at ønsket er oppfylt og at nasjonalparken får offisielt kvensk navn implementert i verneforskriften!
Nytt fullstendig navn på norsk, nordsamisk og kvensk er
Varangerhalvøya nasjonalpark/ Várnjárgga álbmotmeahcci/ Varenkinniemen kansalistaras

I styremøtesak 9/21 - 08.02.2021 – behandlet man «Strategi for implementering av kvensk i informasjonsmateriell og synliggjøring av kvensk kultur i arbeid med verneområdene». Vedtak tilsa:

En foreløpig forenklet strategi for implementering av kvensk i informasjonsmateriell og mer synliggjøring av kvensk kultur i arbeid med verneområdene vedtas. Varangerdialekt benyttes ved oversettelser, såfremt oversetter som kan dette er tilgjengelig. I forvaltningsplanen lages en helhetlig strategi for informasjon på de ulike språk.

I 2022 lagde vi nye karttavler og bestilte materiell med kvenske navn på startpunkter, stipekerskilt etc. Det aller meste vil være montert i løpet av 2023.

Bilder fra tiltak og aktiviteter

Gapahuken ved stien til Nattfjelldalen ble ferdig senhøsten 2022. Satt opp av Ben Arne Sotkajærvi, med servokst furu fra Pasvik. Åpnes i 2023.

Befaring av stiene fra startpunktene. Også ved Syltevikmoan kan det bli behov for tilrettelegging for å begrense slitasje på vegetasjon pga. omfang av tråkk og virkning på vegetasjon.

Nok en gang ryddet Hamningberg bygdelag Ytre Syltevika naturreservat. Turistene bidro i innsamlingen – de ble oppfordret til å plukke søppel når de gikk på tur. 10 m³ ble fjernet fra strendene.

Stokker fra Kraftlinja fjernet ved Hestdalen i Komagdalen.

Brua over Syltefjordelva i Ordo settes opp, her Bjørn Hugo Kristoffersen i SNO Tana.

Fuglekassesnekking for Barn og unge, Vuonnamarkanat, Varanger Samiske museum.

Ca. 40 barn snekret seg en kasse.

Vi begynte å bytte dekket på hengebrua i Komagdalen i 2022. Her Odd-Henry Jørgensen fra Frost Kraft i arbeid. Nye skilt montert. Reidulf Ervik fra Komagvær jff hjalp til med transporten. En dunge med isolatorer fra den gamle høyspentlinja ble også fjernet.

Gjerde utvidet i elva – Ytre Syltevika Naturreservat for å holde sauen ute. Arne-Petter Sarre og Torfinn Rasmusen (Foto: Geir Østereng)

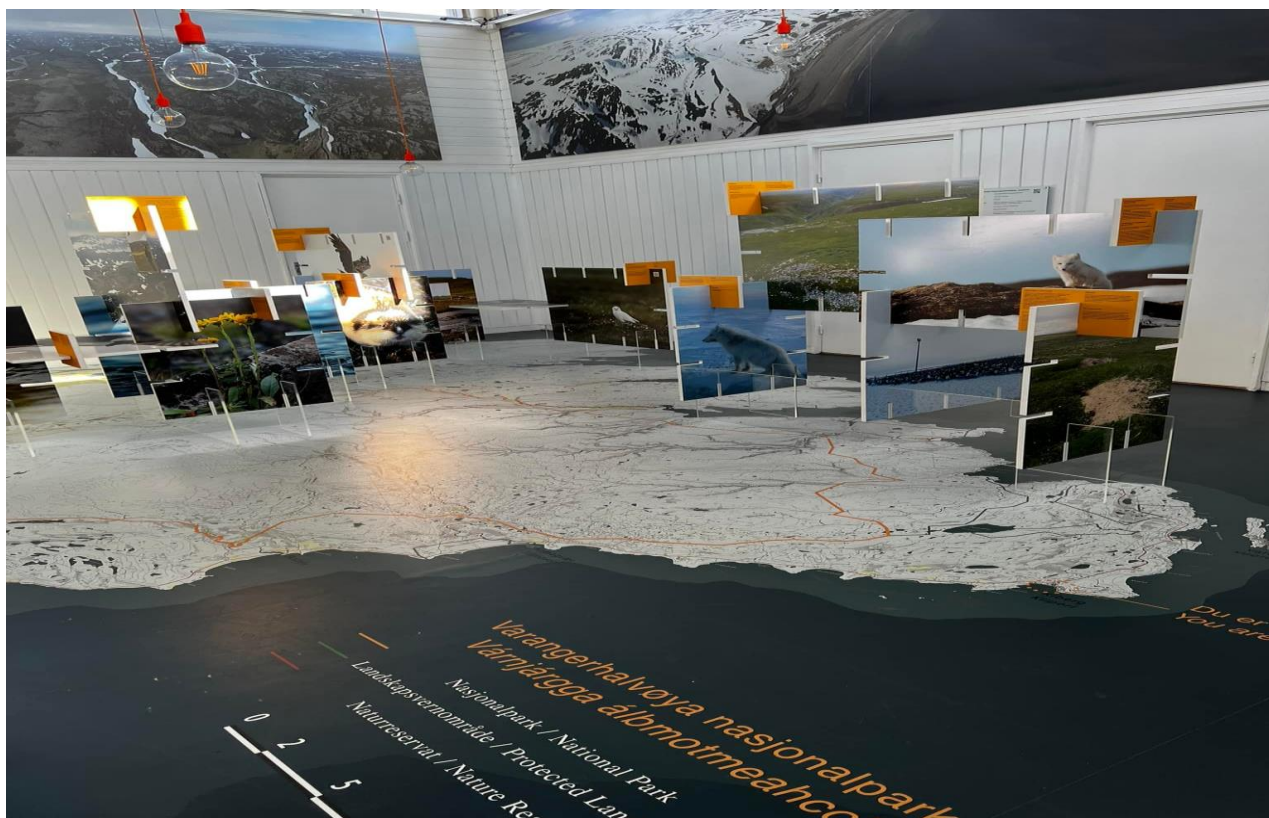
Utedoen ved Syltevikmoan/ Sandfjorddalen etablert av lokalkontakt for SNO i Hamningberg, Torfinn Rasmussen og forvalter.

Brua over Sjøbuselva langs sti til Nattfjelldalen ble forsterket senhøsten 2022.

Gapahukene fikk hengekøyekroker. Det har også flere av linjehyttene fått.

Utstillingslokalet i Kiberg var åpent fra 1 juni til 30 september 2022.

Hele 224 personer skrev seg inn i boka i 2022. Noe færre enn vanlig etter corona-epidemien.

Metallskrap fra en dam ved Telegrafhytta i Sandfjorddalen ble fjernet. Hele 2 m³ ! .

Registrering av Finnmarkssvineblom ved Bukkemoltangen. Vi fant kun 1 eksemplar.

Utedoene ved startpunkter ble malt.

Tretavler ble forsterket med topplister for å unngå oppsprekking pga. inntrengning av vatn.

10 storekker marint søppel fjernet fra Ytre Syltevik naturreservat basert på innsamling i 2022. I tillegg 2 bigbags fra tilgrensende område (Skjåvika) Turgåerne bidrar til innsamling når de går tur i området. I tillegg har Hamningberg bygdelag hatt ryddeaksjon i samarbeid med SNO etter bestilling fra nasjonalparkstyret. SNO bidro ved utflyging.

Lokalitet med Sandlupiner i Syltefjordddalen – SNO Tana slår denne årlig

Deler av nasjonalparkstyret ved ny portal i Ordo.

Telegraflinjetraseen fra Vesterelv til Sandfjorddalen befart før Telenor fjernet mesteparten av stolpene (250 stk) i slutten av august. Ca. 30 stk ble halvkappet og satt igjen som fastmerking for snøskuterløypa, og påmontert refleks. Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde. Tilsynsbua ble satt igjen som åpen bu. (Bilde før fjerning).

7 Økonomi

Midler	Tildelt	Benyttet
Drift av styret, godtgjørelser, reisekostnader, utgifter befaringer, enkle tiltak etc.	350 000 kr	302 606 kr
Forvaltningsplan	20 000 kr	20 000
Tiltaksmidler prosjekter infrastruktur, forvaltning	1070 000 kr*	100 8918kr

- 160 000 kr budsjett tildelt SNO for gjennomføring av tiltak som krever ekstra midler.

Forvalters lønn (100 %), og kontorleie finansieres over Statsforvalteren i Troms og Finnmarks budsjett, basert på bevilgning fra Miljødirektoratet.

Brudd på verneforskriftene.

Fortsatt noen meldinger på at enkelte ikke respekterer el-syklingsforbudet i Komagdalen.

Ved Vesterelva i Persfjorden – Syltefjorden landskapsvernområde kjører turister ut på lyngrabbene. Her er det motorferdselsforbud. Vil bli skiltet i 2023. Vi har observert parkering med campinglastebiler på rullestein ved Sandfjorddalen. Vil bli skiltet tydeligere i 2023 at det er verneområde man kjører inn i.

6 Ferdseleksregistreringer

Organisert ferdseleks

Hundesledeløpet Bergebyløpet ble avlyst pga. coronasituasjonen, det samme gjaldt VAKE – snøkitearrangement som har vært årlige arrangement før.

Utstilling ved Informasjonspunkt Kiberg

Kiberg i personer som har skrevet i besøksboka	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jan - Mars	31	4	5	12	-	*	*	
April	69	28	5	4	-	*	*	
Mai	81	45	10	2		*	*	11
Juni	178	104	76	46	39	40	10	30
Juli	318	158	140	44	76	77	26	112
August	124	82	92	131	56	26	44	38
September	34	26	20	85	15	16	42	23
Oktober – Desember	7	24	9	18			11	0
Sum juni - september	654	370	328	352	186	159	122	203
Total sum ÅR	842	471	357	338	186	159	140	214

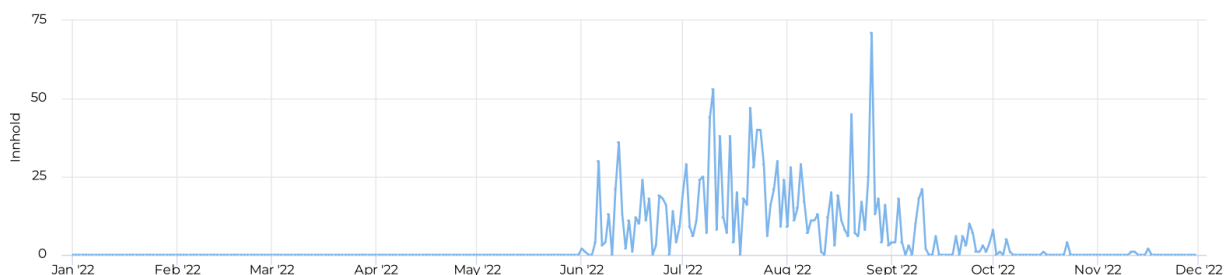
*Stengt pga. corona epidemien

Utstillingen er åpen fra 1 juni – 30 september. I 2020-2021 påvirkes tallene pga. coronatiltak med grensestengninger etc. i perioden. Besøksbøkene må tolkes med usikkerhet da ikke alle skriver seg inn i boka inne i utstillingen.

Nattfjelldalen

1st January 2022 → 30th November 2022

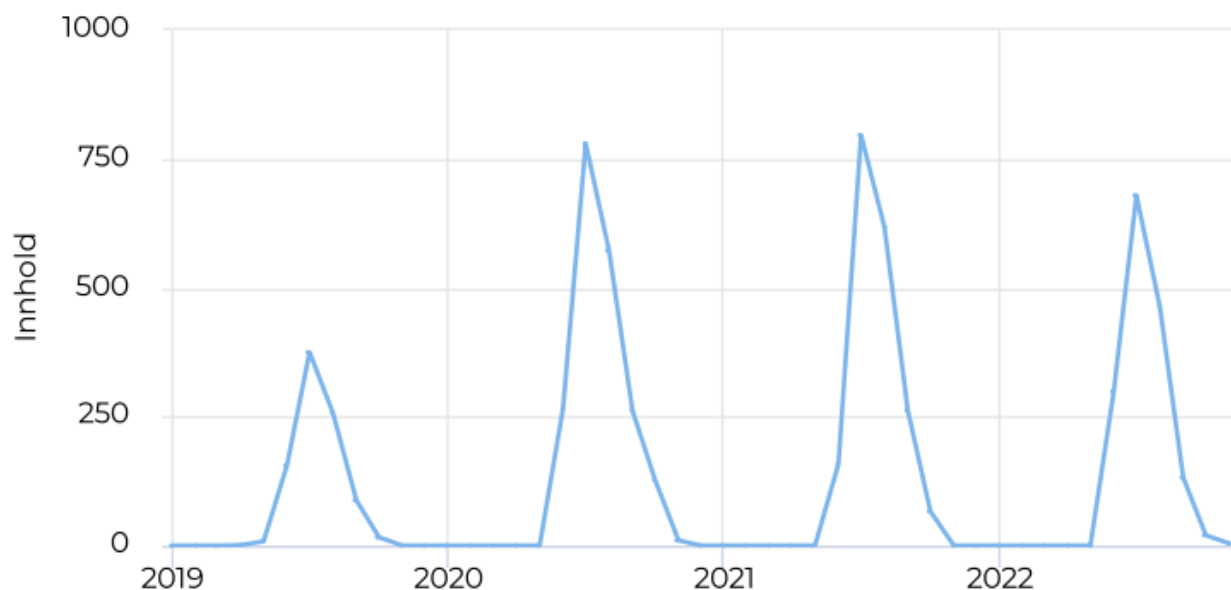
Trafikk per dag

Vi har en besøksteller ved stien i Naffjelldalen som viste at besøket var omtrentlig som i 2021, med litt færre (-100 stk)

Trafikk per måned

📅 01.01.2019 → 30.11.2022

7 Jakt og friluftsliv og laksefiske

Om det er et godt småviltjaktår for ryper, eller godt smålakseår har betydning for hvor mange som oppsøker de ulike områdene i verneområdene, som har en rekke

smålakseelver og gode områder for rypejakt. Mye av ferdselen sommerstid er knyttet til laksefisket ved de populære smålakseelvene.

Laksefiske i elvene – pukcellaksinvasjon i 2022

Ingen eller svært lite pukcellaks i 2022. Ny invasjon er ventet i 2023.

Ble gjennomført befarings med Båtsfjord jff angående oppsett av pukcellaksfelle i munningen av elva og lenger opp i Syltefjorddalen naturreservat. Da håndtering av felle og pukcellaks krever motorferdsel pga. tyngde på utstyr og atkomst, var anbefalingen fra forvalter at fella ble etablert for 2023, lengst mulig nede i vassdraget, og helst utenfor vernegrensen.

Syltefjordelva – hvor skal pukcellaksfella for ventet invasjon i 2023 være?

756 pukcellaks ble fanget i 2021 ved bruk av garn og felle jfr. rapport fra Båtsfjord jff. Betydelig fler var ventet i 2023. Da foreningen avsluttet arbeidet i 2021 sto fortsatt 4-500 pukcellaks i elva.

Pukkellaks fangst i 2022 (tabell, statistisk sentralbyrå)

Pukkellaks (stk)				
Avliva fisk				
Syltefjordelva/Ordo	708	0	924	0
Østerelva i Vardø	0	1	497	0
Sandfjordelva i Båtsfjord	68	0	948	0
Skallelwassdraget	206	1	4 486	0
Komagelva	695	0	1 607	0
Vestre Jakobselv	616	2	10 839	1
Bergebyelva	335	7	1 750	0

Laksefangst 2013 – 2022 (tabell, statistisk sentralbyrå)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Laks i alt (stk)										
Avliva fisk										
Syltefjordelva/Ordo	1 121	1 488	1 628	1 376	957	1 153	1 833	760	288	1 151
Østerelva i Vardø	0	0	0	0	0	0	3	66	21	35
Sandfjordelva i Båtsfjord	50	128	171	106	108	135	179	103	27	83
Skallelwassdraget	240	299	306	240	334	274	368	226	75	173
Komagelva	676	1 144	1 047	1 027	1 243	1 159	1 426	867	329	649
Vestre Jakobselv	1 941	2 114	2 489	2 185	3 044	1 616	1 640	2 064	558	633
Bergebyelva	584	563	889	776	895	756	647	652	346	272

Fangst av sjørret 2013 -2022 (Tabell, statistisk sentralbyrå)

Sjøaure (stk)											
Avliva fisk											
Syltefjordelva/Ordo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Østerelva i Vardø	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sandfjordelva i Båtsfjord	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skallelvassdraget	31	15	13	13	10	20	18	23	9	10	
Komagelva	67	32	62	71	44	118	149	38	10	65	
Vestre Jakobselv	1	0	4	17	8	13	11	15	1	2	
Bergebyelva	1	1	0	0	1	0	5	2	0	0	

Fangst av sjørøye 2013- 2022 (Tabell, statistisk sentralbyrå)

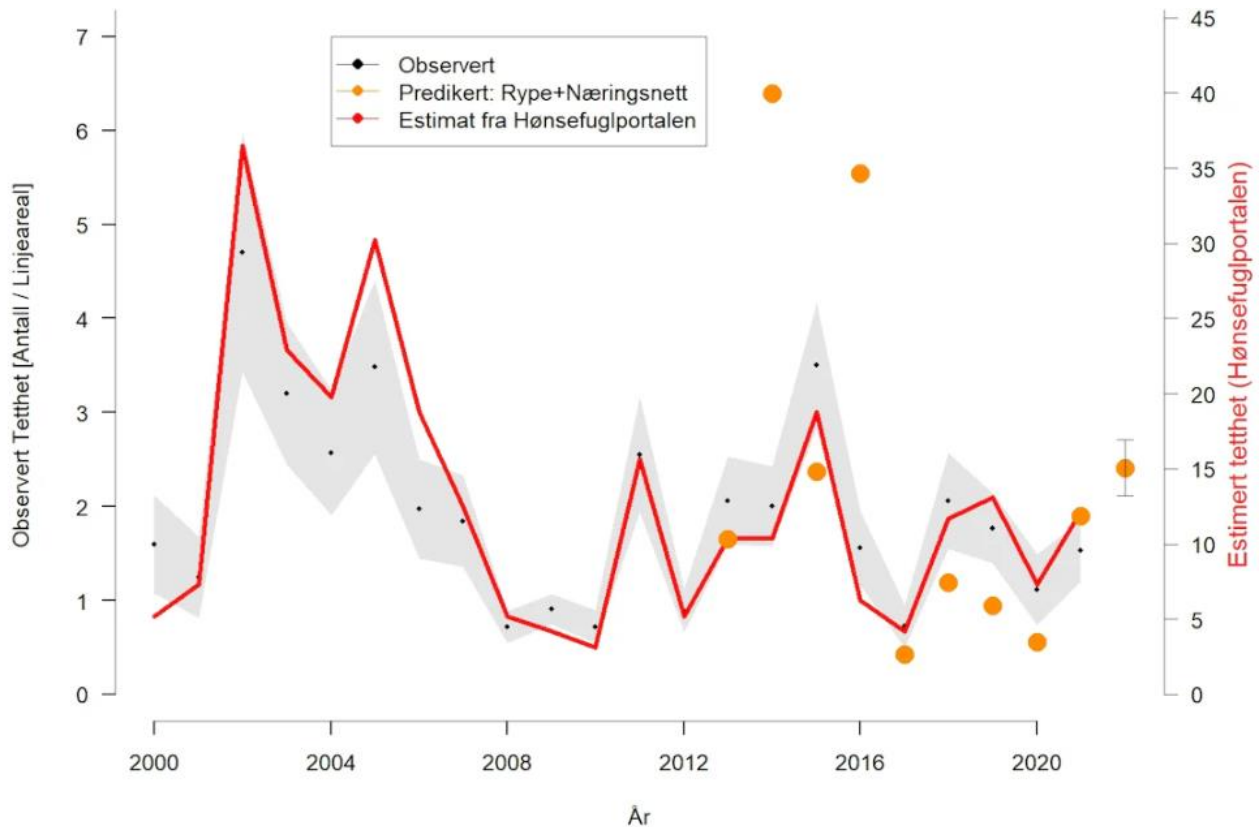
Sjørøye (stk)											
Avliva fisk											
Syltefjordelva/Ordo	2	3	6	4	0	2	4	1	4	0	
Østerelva i Vardø	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
Sandfjordelva i Båtsfjord	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	
Skallelvassdraget	355	493	298	242	358	456	335	399	311	230	
Komagelva	90	78	156	78	38	112	122	61	0	0	
Vestre Jakobselv	0	1	1	0	0	1	1	1	0	0	
Bergebyelva	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	

Dispensasjoner gitt til elgjaktlag i forbindelse med elgjakt 2022 (25.09 – november)

Tolv elgjaktfelt omfatter deler av nasjonalparken, hvor tildeling av jakt skjer ved trekning av Finnmarkseiendommen årlig. Det var relativt høy fellingsprosent i Vadsø, Vardø Båtsfjord og jevnt med observasjoner av elg fra Vestre – Jakobselv til Vardø. Rapporter og fellingstall tilsa lite elg i Nesseby og i omegn av Bergebydalen. Jaktlagene mottar brev fra styret med informasjon om regler for motorferdsel i verneområdene. Utfrakt av felt elg på barmark krever egen dispensasjon fra verneforskriften, som må omsøkes nasjonalparkstyret i god tid på forhånd.

Småviltjakta i 2022 – status på Finnmarkseiendommen

For andre året på rad bidro UIT COAT med prediksjon av rypebestanden i juli. Det ble forventet en økning i bestanden. Takseringene på høsten med fuglehunder før jakt viste enda bedre utsikter enn spådd med noe høyere tetthet.

Figuren viser beregnet tetthet for lirypebestanden i Finnmark (rød linje, estimat fra Hønsefuglportalen) sammenlignet med prediksjonen fra COATs næringsnettsmodell de siste 10 årene (oransje prikker). Den siste oransje prikken for 2022 er Coats spådom for årets gjennomsnittlige rypetetthet på Finnmarkseiendommen (FeFo) 1,5 måned før rypetakseringene i august. (Kilde: Coat.no)

Oppsummering av Finnmarkseiendommen før jakta 2022

Resultater

– Sett under ett viser takseringene den høyeste tettheten siden midten av 2000-tallet. Tallene viser stort sett bra med voksenfugl med variasjoner fra under middels til god produksjon. Det er betydelige lokale variasjoner og bedre produksjon langs kysten enn på indre strøk.

Indre Finnmark

– Det er bra tetthet av voksenfugl (6-10 per km²), men under middels produksjon. Samlet sett noe over middels år (12-25 ryper per km²).

Vest-Finnmark kystnært

– Det er bra tetthet av voksenfugl (5-9 per km²), og god produksjon. Over middels tetthet (16-35 ryper km²).

Øst-Finnmark

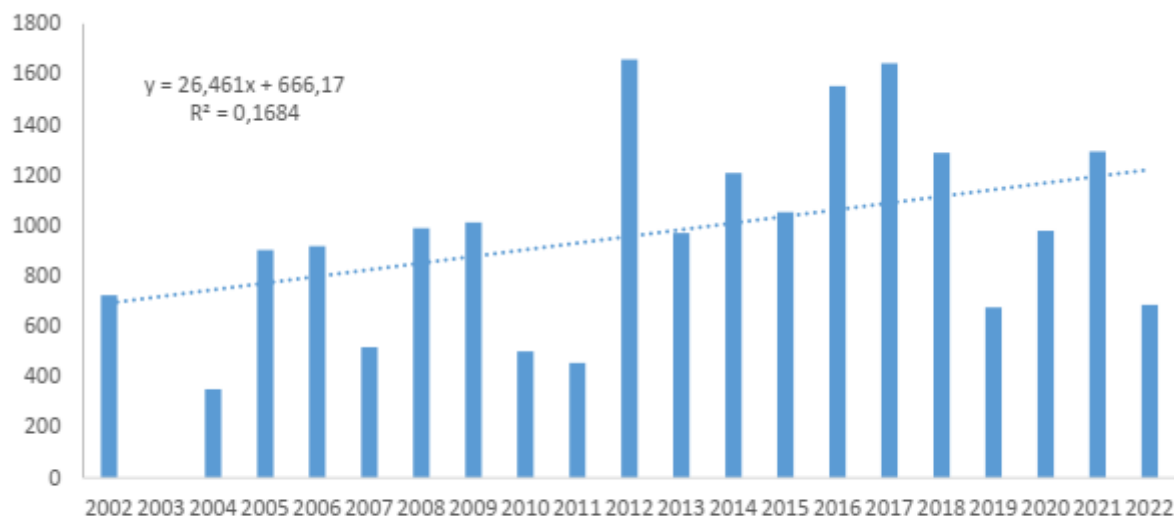
– Det er bra tetthet av voksenfugl (6-12 per km²) og god produksjon. Over middels tetthet (17-41 ryper km²).

8 Forskning og overvåkning av naturmangfoldet

Overvåkning av myteområdene for tundrasædgjess

I myteperioden for sædgjess er det store ansamlinger av sædgjess i omegn av Bergebyvatn. Antall overvåkes av Norsk ornitologisk forening (nå Birdlife) og fremgår av figur over.

Tundra sædgås (VU): Registrering på myteplasser i VNP sone A i juli/august .600 ind. registrert i 2022 av Norsk ornitologisk forening (Birdlife). En nedgang fra året før.

Figur 2. Antall sædgjess på myteplassen i Vestre Jakobselv på Varangerhalvøya i årene 2002-2022.

Dispensasjoner knyttet til forskning og overvåkning i verneområdene

I slutten av april ble det montert lyttebokser for ryper i Komagdalen i Vardø og Båtsfjord kommune i regi av og hvor UIT - COAT følger artene tett - i lavarktisk klimasone på det arktiske fastlandet. Dette er den del av Norge som forventes å få størst temperaturendringer med klimaendringene på sikt. Dette spås å påvirke temperatur, vindforhold, vegetasjon, snødekke og artene som lever her. Lytteboksene står ute fra slutten av april og ut juni og vil gi ny kunnskap. Særlig fjellryperne vet vi lite om. I Skuorrojohka i Nesseby vest for nasjonalparken er det også et område med lyttebokser.

Befaring med forvalter og Jan Erik Knutsen i UIT – COAT, ved Ragnarokkhytta mht. vurdering av plassering av 3m høy værstasjon ved hytta samt utlegg av åteblokker ved viltkamera for overvåkning av dyresamfunn.

Les mer om COAT prosjektet og lytteboksene her;

<https://www.coat.no/.../Lyttebokser-og-bioakustikk...>

Utlegg av åteblokk hvor viltkamera overvåker dyrelivet som oppsøker åtet.

Utdrag av rapporter fra forskningen på Varangerhalvøya i 2022 – Universitetet i Tromsø v/ COAT prosjektet

Status fjellrev og økosystemforhold i Øst-Finnmark 2022 , utdrag av møtereftrat
«Referansegruppa til COAT fjellrevmodul» 15.12.2022

Rolf A. Ims presenterte en oversikt over COATs fjellrevmodul som bygger på det tidligere prosjektet «Fjellrev i Finnmark». Prosjektene som nå har pågått i 18 år fokuserer på (1) økosystembetingelsene som begrenser fjellrevbestanden og (2) effektene av flere forvaltningstiltak: uttak av rødrev (siden 2005), og utsetting av valper fra avlstasjonen (2018- 2020) og fôring (siden 2018). Prosjektet leverer flere overvåkningsserier som gir data til viktige indikatorer i det norske fagsystemet for økologisk tilstand for arktisk tundra. Overvåkningsseriene basert på klappfellefangst av smånagere vår og høst viser at 2022 var et vekstår. Veksten over sommeren var særlig markant for gråsidemus og fjellmarkmus, men også tydelig for lemen i alle fangstområder på Varangerhalvøya og i referanseområdene på strekningen Ifjordfjellet til Nordkinnhalvøya. Derfor forventes det et toppår for smånagere neste år. Denne forventningen er ganske sikker for de to museartene, mens det er

vanskeligere å forutsi bestandsutviklingen for lemen. I 2018 var det en liknende vekst i lemenbestanden og vi forventet et toppår i 2019. Men på grunn av mye mildvær og dårlige snøforhold vinteren 2018/19 kollapset lemenbestanden før den nådde toppen. Vi håper på gode snøforhold i år siden lemen synes å være spesielt viktig for fjellreven. I årene 2005-2016 var både fjellrevens ynglingsfrekvens og kullstørrelse korrelert med lementetthet, men ikke med tettheten til de andre smånagerartene.

COATs fjellrevmodul overvåker også tre andre spesialiserte smånagerpredatorer i Komagdalen og Vestre Jakobselv på Varangerhalvøya: snøugle, fjellvåk og fjelljo. Snøugla har bare hekket i det store lemenåret 2011. Hekkefrekvensen til de to andre predatorene har reflektert temmelig regelmessig smånagersyklusene i mesteparten av overvåkningsperioden. For fjelljoen, som synes å være avhengig av at smånagere er tilgjengelige i de åpne tundraområdene den hekker i, har hekkefrekvensen vært ganske lav siden 2018. I Komagdalen ble det ingen fjelljohekking i overvåkningskvadratene i 2022, mens det i Vestre Jakobselv var en liten økning i hekkefrekvensen siden i 2021. For fjellvåk, som kan jakte smånagere i kratt og eng og også en del andre byttedyrarter, var 2022 et ganske godt år med 4 hekkinger i Komagdalen og 5 i Vestre Jakobselv. Fjellreven har vist en svært positiv utvikling siden de nye tiltakene for å støtte bestanden med fôring og utsetting av valper ble igangsatt i 2018 i samarbeid med NINA. Antall ynglinger har økt hvert år siden 2018 og 2022 ble nok et rekordår med 12 ynglinger og totalt 76 valper som ble født på Varangerhalvøya. Den gjennomsnittlige kullstørrelsen er fortsatt lavere enn i typiske lemenrev-populasjoner. Men et kull med 11 valper ble observert i år, som er like mange som det største kullet i 2011 (året med den høyeste lementoppen i prosjektperioden). Etter 2018 har den tydelige koblingen mellom fjellrevyngling (både antall kull og kullstørrelse) og lemenbestandens tetthet forsvunnet siden fjellreven har ynglet med relativt høye kullstørrelser selv når lementettheten har vært svært lav. Dette må forklares som et resultat av at fôringstiltaket utføres effektivt av SNO og at dette tiltaket i stor grad kompenserer for fravær av lemen. For første gang siden starten på fôringstiltaket ble det i år dokumentert yngling på to hi uten fôring (henholdsvis 5.9 og 7.6 km fra nærmeste fôringsautomat). Men siden alle hi hvor det var yngling befinner seg i den delen av Varangerhalvøya hvor fôringstiltaket skjer, kan de ynglende revene på hi uten fôring vært begunstiget av nærhet til denne ressursen i forkant av ynglingen. Det ble diskutert om bestanden snart kommer å møte grensen for ytterligere vekst i dette området og om det er muligheter for spredning til andre deler av halvøya hvor det ikke fôres. Totalt er 40 hi beskrevet på Varangerhalvøya, dermed er det muligheter for spredning til kjente hi som ligger lengre fra Den geografiske fordelingen av skutte rev over alle årene rødviltaket har blitt gjennomført, viser at mens det skytes flest rev vinteren rett etter en smånagertopp i Vestre Jakobselv og i Vardø-Vadsø-området, så nås toppen av uttaket et år senere i Tana. Denne forsinkelse kan tolkes som at mange av revene som skytes i Tana i disse toppårene har vandret inn fra vest over Tanaelven. Denne innvandringen kan være spesielt utpreget i bunnår for smånagere, fordi dårlig tilgang på byttedyr (gnagere) driver unge rev til å vandre ut. I den siste smågangertoppen kom derimot toppen i jaktuttaket med ett års forsinkelse i hele området.

Den klare sammenhengen mellom jaktall og smågnagerbestanden vises også i fordelingen av fødselsår til revene (som bestemmes ut fra alderen bestemt gjennom analyser av tannsnitt). Flest rev rekrutteres i smågnagertoppår, og det er også i disse årene andel reproduserende tisper er høyest. I motsetning til fjellrev, reagerer rødrev på den samlede smågnagerbestanden, ikke bare på lemen. Men i årene der lemen er tallrike, viser analyser av mageinnhold til de skutte rev at de spiser mye lemen. I vinteren 2021-2022 viste mageinnhold analysen derimot at revene spiste mye reinsdyrkadaver, og nesten halvparten av de undersøkte rev hadde spist rein.

Nye analyser av jaktens effekt på rødrevbestanden viste at det var en negativ effekt av jakt på antall rødrev registrert i kameraovervåkningen fra åtetransektene. Det er også en veldig klar forskjell i hvor mange rev er til stede på Ifjordfjellet og i de andre kontrollområdene (Nordkinnhalvøya og Gaissene). Dermed vises effekten av jakt mer eller mindre tydelig ettersom hvilke kontrollområder inkluderes i analysen. Analysene tydet også på en økning av tilstedeværelse av rødrev i tiltaksområdet på Varangerhalvøya. Data fra åtetransektene indikerer imidlertid at rødrevtettheten i tiltaksområdet på Varangerhalvøya er fremdeles lavere enn i referanseområdet på Ifjordfjellet.

Rødrev sporing ved hjelp av GPS-halsbånd

Stijn Hofhuis gav en kort oppdatering fra rødrevsporingsprosjektet som er en del av doktorgradsprosjektet hans. Per nå er det 10 fungerende revebåser (dvs. feller) på Varangerhalvøya, 7 mellom Vadsø og Smelror, og 3 på Kongsfjordfjellet. I høst ble det bare fanget en ny rev. Dermed har vi nå sporingsdata fra 6 rev, hvorav 3 spores fremdeles. Alle kan følge sporene på www.coat.no. Sporene viste at de merkede revene var nesten ikke innom aktive fjellrevhi i sommer, til tross for at en av dem oppholdte seg mye mellom to av hiene i den østlige delen av halvøya.

Drift av fôringstiltaket og hiovervåkning

Christer Michaelsen presenterte en oversikt over hvordan fôringen og hiovervåkningen fungerer på Varangerhalvøya. Det er nå 20 automater fordelt på 10 hi. I og med at landskapet er flatt, er det ikke så mange plasser automatene kan plasseres uten at de dekkes av snø. Hiene med fôrautomatene ligger i to områder som gjør det mulig å besøke alle automater på to arbeidsdager på vinteren. Totalt brukte SNO 4 dagsverk i måneden på fôring på vinteren og 8 dagsverk per måned på sommeren i 2022, og tilbakela 983 km med snøskuter, ATV og til fots. Med helikopter kan alle automatene besøkes i løpet av en dag. Det brukes mye fôr og hver automat fylles på 7 til 10 ganger i året. Totalt ble det delt ut 2046 kg fôr i 2022, omtrent like mye som året før. Dette virker som et veldig stort forbruk ut fra antall rever på Varangerhalvøya hvis man antar at dette er faktisk konsumert fôr. Derfor er det sannsynlig at revene hamstrer fôr – enten i hiet eller andre plasser hvor fôret kan gjemmes.

For neste år ble det anbefalt å holde fôringen på samme nivå som tidligere (antall automater og mengde fôr) for å kunne sammenligne effekten av tiltaket over det ulike fasene av en lemensyklus. Det er ikke et mål å ha en fôrautomat på hvert aktivt hi, men å styrke bestanden sånn at den kan utvides til nye hi med en naturlig ressursituasjon.

Nasjonal status for fjellrev

Nina Eide ga en kort historikk over støttetiltakene og status for fjellreven i hele Norge. I 2022 ble det dokumentert 72 ynglinger som er det høyeste tallet dokumentert i Norge siden starten av overvåkningen, og 163 ynglinger totalt i Fennoskandia. Det gjennomføres nå intensive tiltak i mange områder. Flere av bestandene har vist økt ynglefrekvens også i år uten mye lemen etter at de har fått støttefôring. Flere av bestandene har derimot vist en nedgang i kullstørrelse som enten kan skyldes en stabilisert ressurstilgang pga fôring eller lavere/manglende lementopper de siste årene.

En fangst-gjenfangst-modell basert på DNA-identifiserte rev i hele Norge resulterte i et bestandsestimat på 288 [usikkerhetsmargin fra 263 til 320] individer i Norge over de siste 3 årene og 459 [usikkerhetsmargin fra 412 til 706] i hele Fennoskandia. Nina fokuserte spesielt på de nordlige delpopulasjonene som er fortsatt små sammenliknet med populasjonene lengre sør. Utsettingen av valper på Varangerhalvøya og i «Reisa Sør» har bidratt til en positiv utvikling og flere rev har vandret til andre områder i nord, også til Finland. I år ble det for første gang siden 1996 registrert en yngling i Finland. Gjennom EU interreg-prosjektet Felles Fjellrev Nord II ble det satt opp fôrautomater på hi også i to områder i Finsk Lapland. I 2023 blir det ikke satt ut valper, fordi det var ingen yngling på avlstaasjonen i år.

Støttefôring er kun et midlertidig tiltak som skal øke bestandene til et bærekraftig nivå. Og det er et spørsmål hva som vil skje når støttefôringen opphører etter mange år med et slikt tiltak. I Snøhetta ble det gjennomført et eksperiment med reduksjon av fôring.

Eksperimentet tyder så lang på at det har blitt mindre yngling der støttefôringen har opphørt, at kullstørrelsene ble mindre og at det ble mindre aktivitet på hiene.

Nina informerte også om et nytt prosjekt om fjellrev i Fennoskandia som ble innvilget av Biodiversa programmet. Prosjektet blir et samarbeid mellom norske, svenske og finske forskere og skal utarbeide et metapopulasjonsmodell for fjellreven i Fennoskandia. Denne modellen skal brukes i et rammeverk (Management Strategy Evaluation) for å evaluere mulige fremtidige forvaltningstiltak i tett samarbeid med forskjellige interessegrupper. Prosjektet starter i april 2023.

DNA-overvåkning fjellrev på Varangerhalvøya

Øystein Flagstad presenterte resultater fra DNA-overvåkningen som baserer seg på innsamlet skitt (ekskrementer) på hiene i vinterhalvåret. I 2022 klarte ikke SNO å samle like mange skittprøver til DNA analyser på Varangerhalvøya som i de siste årene, og bare rundt 30 prøver kunne bli analysert i år. Skitt-innsamlingen i 2022 var vanskelig pga mye vind og fokksnø som fort skjuler skitten. Det ble diskutert om SNO kunne begynne å samle skittprøver tidligere på vinteren.

DNA-overvåkning fjellrev på Varangerhalvøya

Øystein Flagstad presenterte resultater fra DNA-overvåkningen som baserer seg på innsamlet skitt (ekskrementer) på hiene i vinterhalvåret. I 2022 klarte ikke SNO å samle like mange skittprøver til DNA analyser på Varangerhalvøya som i de siste årene, og bare rundt 30 prøver kunne bli analysert i år. Skitt-innsamlingen i 2022 var vanskelig pga mye vind og fokksnø som fort skjuler skitten. Det ble diskutert om SNO kunne begynne å samle skittprøver tidligere på

gjennomføring av handlingsplanen Det foreligger god informasjon både om tiltakene og status på bestanden. På landsbasis har bestanden av fjellrev har økt betydelig med en dobling i løpet av de siste åtte årene. Et punkt i planen som fremdeles ikke er gjennomført er en bestandsmodell som kan gi prediksjoner om hvilke faktorer som bestemmer bestandens levedyktighet på både kort og lang sikt. Utvikling av en slik modell er en målsetning i det nye Biodiversa- prosjektet som ble presentert av Nina Eide. Gjennomføring av tiltakene for å styrke fjellrevestanden i planperioden har krevd en relativt stor ressursbruk: 30 000 km på snøskuter, 40 timer med helikopter, og mange tonn med hundefôr. Men tiltakene er politisk godt forankret.

Det ble påpekt at det er viktig å tenke hvordan måloppnåelse skal vurderes på veien videre og at det er viktig fremdeles å hente inn ny kunnskap. Man må også tenkes gjennom hva som kan være en «exit-strategi», dvs. når og hvordan skal tiltakene eventuelt skal stoppes. God kunnskap og gode modeller trengs for å vurdere om fjellreven har en fremtid i Norge på lang sikt – bl.a. under forventede klimaendringer. Videre bør det defineres hva som menes med lang sikt. Disse spørsmålene bør kunne besvares i løpet av neste handlingsplan som skal gjelde for nye 5 år (2023- 2027). Den skal bygge på den nåværende og inneholde en oppdatert tiltaksliste. Det ligger an til at tiltakene på Varangerhalvøya skal videreføres fram til og med 2025 (dvs. gjennom en ny smånagersyklus).

Avsluttende diskusjoner

Det ble diskutert om det skal gjøres noen endringer i tiltakene på Varangerhalvøya neste år. Det ble anbefalt at tiltakene støttefôring og rødrevuttak skal videreføres med samme intensitet over en ny smånagersyklus for å få en god, faglig evaluering av effektene tiltakene. På bakgrunn av den kraftige veksten i antall ynglende fjellrevpar og valpeproduksjon gjennom de 3 siste årene, samt med forventning om en ny smånagertopp (kanskje med godt innslag av lemen), kan det bli flere ynglinger på nye hi uten støttefôring i 2023. Derfor kan det bli aktuelt å overvåke nøyer kjente hi i området utenfor områdene med støttefôring og eventuelt lete opp nye hi - særlig nord og vest på Varangerhalvøya. Geir Østereng foreslo å sette opp en fôrautomat ved hiet i Gaissene der fjellrev har vært observert de siste årene og ynglet sist i 2011. Dette kunne bidra til å etablere et ynglepar i dette området og dermed å opprette en forbindelse mellom Varangerbestanden og bestandene lengre vest. Det ble imidlertid konkludert med at dette ikke burde gjøres i 2023, for å se om fjellreven kan etablere seg på det hiet i et smånagertoppår uten støttefôring. Hvis det ikke blir yngling der i 2023, kan støttefôring vurderes på ny fram mot neste smånagertopp. Det har også tidligere vært påpekt fra SNO at dette hiet har store praktiske utfordringer fordi hiet ligger i et svært værhardt og fjerntliggende område. Anders Tandberg nevnte at det nå er et stort press i form av planer om forskjellige utviklingsprosjekt på fjellområdene i Finnmark – bl.a. vindkraftutbygging, skuterløyper og reingjerder. Dette kan fasilitere utbredelsen av rødrev. Karen Lone påpekte at den nye handlingsplanen vil ha fokus på slike arealbruksspørsmål.

Høsten 2021 merket Universitetet i Tromsø 5 rødrever med gps i randsonen til nasjonalparken, og flere ble merket i 2022. Disse vil gi svar på hvor revene vandrer, og om avskytning av rødrever ved kysten på Varangerhalvøya har betydning for rødrevene som trekker inn i de mer avsidesliggende høyfjellsområdene, hvor den er en trussel for fjellrevene. Lokale jegere som skyter en rødrev på Varangerhalvøya og leverer til UIT for forskningsformål får 1000 kr per stk. Statens naturoppsyn feller også rødrev i områdene fjellreven forekommer fra snøskuter. Du kan lese mer om forskning på rødrev på www.coat.no og følge de radiomerkede revene.

Christer Michaelsen (bildet) fyller fôr på foringsstasjon for fjellrev.

Foto: Geir Østereng, fjellrev på hi

Norges nasjonalparker

Varangerhalvøya – Várnjárgga byr på arktisk preget fastland med urgammelt landskap – indrefiletten i Norsk lavarktisk natur. Her er du i landskap skapt før siste istid med tundraens åpne fjellvidder og vegetasjonsløse blokkhav. Spredt omkring la isbreene igjen ringmorener. Vatnet fra nedsmeltingen av isen formet skarpe og frodige daler – erodert i fjellslettene ut til kysten.

Elvene fører vannet ut dalene til kysten, og her finner du laksen og sjørøya på sin vei opp til gyteplassene. Her trives laksefiskerne.

Her er det spor av reinens tråkk, men ingen merka stier. Mellom elvedalene er det glissent dyreliv, tamrein og lite folk. Med litt innsats kommer du opp på fjellplataene. Nyt det mektige landskapet. Stillhet og ro med reinens beitemarker på netthinnen. Her er landskap formet før siste istid.

Vinteren er røff. Mars og april er da best for besøk. Flatt lys og omskiftelig vær på de kvitkledte vidder.

Polare lavtrykk kommer gjerne forbi, så planlegg-, og kle deg godt for turen.

Våre nettsider:

<http://nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya/>

<https://www.facebook.com/NasjonalparkVarangerhalvoya>

Kontaktinformasjon Norges nasjonalparker

Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no
Nett: www.miljødirektoratet.no
Post: Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim
Besøksadresse: Brattørkaia 15, 7010, Trondheim